

HOLSTEBRO
KOMMUNE

KIRKESTRÆDE 11 . 7500 HOLSTEBRO

www.holstebro.dk

LARS BONDE
Abildholt Hedevej 2
7500 Holstebro

Dato: 14-04-2020
Sagsnummer: 09.17.19-P19-20-19
Henv. til: Allan E. Clausen
Direkte tlf.: 961178 20
Afdeling tlf.: 96117557

§ 16a miljøgodkendelse

af kvægbruget

Abildholt Hedevej 2, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 16i, Den østlige Del, Borbjerg

MILJØGODKENDELSE MEDDELT
I HENHOLD TIL LOV NR. 520 AF
1. MAJ 2019 OM HUSDYRBRUG
OG ANVENDELSE AF GØDNING
M.V.

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	2
VÆR OPMÆRKSOM PÅ	3
SAGSRESUMÉ	4
IKKE-TEKNISK RESUMÉ (KOPI FRA MILJØKONSEKVENSRAPPORTEN)	5
MEDDELELSE OM MILJØGODKENDELSE	6
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	7
BASISOPLYSNINGER	7
INDRETNING OG DRIFT	7
ANLÆG OG BYGNINGER	8
BAT - BEDSTE ANVENDELIGE TEKNOLOGI	8
LUGT	8
ØVRIGE GENER	8
FØLGEVIRKNINGER	9
KLIMA OG RESSOURCER	10
BEGRUNDELSE FOR DE FASTSATTE VILKÅR	11
BASISOPLYSNINGER	11
INDRETNING OG DRIFT	11
ANLÆG OG BYGNINGER	11
BAT	13
HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	14
AMMONIAK	14
LUGT	17
ØVRIGE GENER	18
FØLGEVIRKNINGER	21
KLIMA OG RESSOURCER	22
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	24
KLAGEVEJLEDNING	24
OFFENTLIGGØRELSE	24
BILAG	26
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	26
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED IFT. NABOER	27
BILAG 3 – SITUATIONSPLAN	28
BILAG 7 – BEMÆRKNINGER INDKOMMET I OFFENTLIGHEDSPERIODEN	29
BILAG 8 – DRIFTSJOURNAL	30
MILJØKONSEKVENSRAPPORT	32

Stamblad for virksomheden

Meddelelsesdato	14-04-2020
Husdyrbrugets adresse	Abildholt Hedevej 2, 7500 Holstebro
Ejendomsnummer	661-00001151
Matrikel	16i, Den østlige Del, Borbjerg
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	LARS BONDE
CVR-nr. / P-nr. / CHR-nr.	16689939 / 1001143884 / 54025
Husdyrbrugets ejer	Lars Bonde
Husdyrbrugets telefonnumre	61763030
Husdyrbrugets e-mail	l.bonde@privat.dk
Ansøgningens skemanummer i husdyrgodkendelse.dk	215991
Husdyrbrugets konsulent	Karen V. Thomasen, Sagro I/S, kvf@sagro.dk, Tlf. 96296932
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro, naturogmiljo@holstebro.dk, Tlf. 96117563.
Sagsnummer	09.17.19-P19-20-19

Sagstype	§ 16a miljøgodkendelse.
Lovhjemmel	Husdyrbruget får en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH ₃ -N pr år og er derfor omfattet af § 16a i Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. ¹

¹ Lov nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Vær opmærksom på

Udnyttelse	Afgørelsen om miljøgodkendelse skal udnyttes inden for 6 år fra tilladelsesdato.
Kontinuitetsbrud	Husdyrbruget er omfattet af reglerne om kontinuitetsbrud.
Retsbeskyttelse	I 8 år efter offentliggørelse er afgørelsen om miljøgodkendelse omfattet af retsbeskyttelse.
Hvis godkendelsen ikke udnyttes	Hvis godkendelsen ikke udnyttes gælder produktionstilladelsen fastsat i § 12 miljøgodkendelse af 06-03-2014
Samdrift	Husdyrbruget er et selvstændigt husdyrbrug uden forureningsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (samdrift).
Andre love og tilladelser	<p>Denne miljøgodkendelse omfatter ikke andre tilladelser. Hvis dit projekt omfatter nybyggeri, ombygning eller lignende skal der forinden søges om byggetilladelse igennem www.bygogmiljoe.dk.</p> <p>Er dit Byggeri ikke omfattet af krav om byggetilladelse, skal du stadig orientere kommunen om det ønskede byggeri. Det kan du gøre på www.holstebro.dk under (Landbrugets selvbetjening). Det kan fx være ved opførelse af møddingsplads, vaskeplads, kornsiloer mv.</p> <p>Nye, eller ændret tilledning/dimensionering af eksisterende, udsprinklingsanlæg skal anmeldes særskilt til Holstebro kommune og dimensioneres iht. byggeblad.</p> <p>Er du i tvivl om brandkrav i forbindelse med et byggeri, så ret henvendelse til kommunen, inden du bygger.</p> <p>Etableres der tagrender på nogle af bygningerne skal der ansøges om håndtering af tag- og overfladevand.</p>
Samtidig i afgørelser	Der er ikke søgt om andre tilladelser eller godkendelser, afledt af miljøbeskyttelsesloven, i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse.

Sagsresumé

Hvad drejer sagen sig om

Ansøgningen omhandler udvidelse af kvægbrug til opstaldning af kalve og kvier, på husdyrbruget på Abildholt Hedevej 2, 7500 Holstebro. Udvidelsen består af en nybygget stald på 80x30 m samt en lade der tages i brug som dybstrøelses stald. Holstebro Kommune har modtaget ansøgningen den 17-12-2019.

Læsevejledning

Miljøgodkendelsen indeholder en vurdering af miljøpåvirkningerne, relevante kortbilag og miljøkonsekvensrapporten. I miljøvurderingen gøres der rede for konsekvenserne af det ansøgte projekt ved vurdering af påvirkningen for omboende og miljøet i bred forstand, herunder blandt andet natur og landskab.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af ansøgers rådgiver, og fremgår af bilag 6. Ikke teknisk resumé fra miljøkonsekvensrapporten er indsat herunder, således at læseren kan få et indblik i projektet og dets konsekvenser for omboende, forbigående, natur og miljø. En mere teknisk udførlig gennemgang af projektet fås ved at læse miljøkonsekvensrapporten og kommunens vurderinger, herunder de fastsatte vilkår.

I forbindelse med ansøgningen er der indsendt en miljøkonsekvensrapport, hvor ansøger har redegjort for miljøkonsekvenserne ved udvidelsen. Miljøkonsekvensrapporten danner sammen med oplysningerne i ansøgningen 215991 baggrund for afgørelsen. I de tilfælde, hvor Holstebro Kommune har supplerende til miljøvurderingen, eller hvor kommunens miljøvurdering er en anden end ansøgers vurdering vil dette fremgå af afsnittet 'Begrundelse for de fastsatte vilkår'.

Miljøgodkendelsen tager udgangspunkt i gældende love og vejledninger vedrørende husdyrbrug og indeholder vilkår for husdyrbrugets indretning, drift og kontrol. Godkendelsen med tilhørende vilkår er givet på baggrund af de oplysninger, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten, det digitale ansøgningsskema samt yderligere supplerende materiale.

Offentliggørelse

Ansøgningen har været annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside i perioden fra den 19-12-2019 til den 02-01-2020. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 10-03-2020 til den 09-04-2020.

Ikke-teknisk resumé (Kopi fra miljøkonsekvensrapporten)

Ejendommen Abildholt Hedevej 2 er beliggende ca. 14 km øst for Holstebro. Ejendommen har en miljøgodkendelse fra marts 2014.

Der søges om en udvidelse på Abildholt Hedevej 2, som er et kvægbrug med opstaldning af kalve/kvier. For 8 år siden var der malkekvæg samt opdræt på ejendommen. Udvidelsen består i en nybygget stald mod sydøst på 80x30 m samt ibrugtagning af en ladebygning til dybstrøelsesstald. Den nye stald bygges i dæmpede og lignende farver som de eksisterende stalde og med gardiner i siderne. Stalden bliver ca. samme højde som den nyeste stald mod øst. I ansøgningen fremgår det af kortmateriale hvilke bygninger som er eksisterende og hvilke der er nye. Der opføres ikke ny gylletank, ensilageplads eller anden byggeri.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø:

Lugtberegninger viser at alle krav i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Ejendommen er i god afstand til andre ikke landbrugspligtige ejendomme og der forventes derfor ikke at der vil være ekstra gener i forbindelse med udvidelsen i forhold til i dag. Der sørges for hensynsfuld kørsel og overholdelse af færdselsreglerne, så transport ikke bliver generende.

Beregninger på ammoniaknedfald viser at der ikke sker en væsentlig påvirkning af den omkringliggende natur. Nærmeste Natura-2000 område er ca. 6 km fra ejendommen. Indenfor 1.000 m fra ejendommen er der mose, hede og overdrev, som er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven.

Der er vurderet på eksisterende natur, flora og fauna ud fra udpegninger og kommunens vurdering ved sidste godkendelse i 2014. Der vurderes ikke at være gener for beskyttede arter m.m i forbindelse med den ønskede udvidelse.

Der er i rapporten redegjort for at der ikke kan forventes væsentlig øget støj, fluer og transporter. Landskabet er udpeget til Særligt værdifuld Landbrugsjord og Område til Store Landbrug. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Krav til Bedste tilgængelige teknik (BAT) er opfyldt ved den valgte staldtype i de nye staldafsnit.

Alle gældende krav er dermed opfyldt og landmand foretager ikke yderligere for at afbøde konsekvenser af udvidelsen.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, meddeler Holstebro Kommune hermed miljøgodkendelse til det ansøgte produktionsareal på i alt 4.710 m², på husdyrbruget matr. nr. 16i, Den østlige Del, Borbjerg, beliggende Abildholt Hedevej 2, 7500 Holstebro.

Holstebro Kommune har gennemgået ansøgningen og anser oplysningskravet vedrørende miljøkonsekvensrapporten for opfyldt, idet den indeholder en beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om:

- 1)
 - a) Det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
 - b) Det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
 - c) Det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
 - d) Den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Holstebro Kommune vurderer, at:

Punkt 1a, 1b, 1c fremgår af husdyrgodkendelse.dk

Punkt 1d er beskrevet fyldestgørende

Punkt 2 er beskrevet fyldestgørende

Punkt 3 er beskrevet fyldestgørende.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i produktionsarealet, herunder staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg, før ændringen er anmeldt eller godkendt af Holstebro Kommune.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet. Sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

På Holstebro Kommunes vegne

Allan E. Clausen
Biolog

Miljøgodkendelsens vilkår

Basisoplysninger

Dokumentation

1. Ved udnyttelse af nærværende § 16a miljøgodkendelse ophæves miljøgodkendelse af 06-03-2014 meddelt i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.
2. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i miljøgodkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne miljøgodkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne miljøgodkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks.:
 - husdyrholdets størrelse
 - affaldsregistrering og -bortskaffelse
 - driftsjournaler (jvf. bilag 5)skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation for de seneste fem år.

Samlet udnyttelse af godkendelse

4. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Ansøger og ejerforhold

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter, at ændringen har fundet sted.

Indretning og drift

Det ansøgte produktionsareal

6. Husdyrbruget har tilladelse til dyr, staldsystem og produktionsareal:

Staldanlæg	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Stald 1	Malkekøer, kvier, stude	Sengestald med spalter (Kanal, bagskyl eller ringkanal)	650
	Alle kvæg	Dybstrøelse	15
Stald 2	Malkekøer, kvier, stude	Sengestald med spalter (Kanal, bagskyl eller ringkanal)	1.025
Stald 3	Alle kvæg	Dybstrøelse	250
	Malkekøer, kvier, stude	Sengestald med spalter (Kanal, bagskyl eller ringkanal)	175
Stald 4	Alle kvæg	Dybstrøelse	175
Stald 5	Alle kvæg	Dybstrøelse	420
Ny stald	Alle kvæg	Dybstrøelse	1.000
	Malkekøer, kvier, stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	1.000
I alt			4.710

Dyreholdet skal efter type etableres i de staldanlæg, der er angivet som ansøgt i ovenstående skema.

7. Der skal på tilsyn foreligge dokumentation for, at der er etableret afløb til opsamlingsbeholder i alle dybstrøelsesafsnit. Dokumentationen kan være i form af billeder, der tydeligt viser afløbet, og i hvilket dybstrøelsesafsnit afløbet er placeret.

Anlæg og bygninger

Opbevaring af husdyrgødning

8. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 5.
9. Der må ikke placeres markstakke med komposteret dybstrøelse på lavbundsarealer, og arealer der skrånede mod vandløb og søer.

Ensilageanlæg og opbevaring af ensilage i markstak

10. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skrånede mod vandløb og søer. Markstakke må ikke placeres på lavbundsarealer.
11. Ensilagestakke skal placeres minimum 100 m fra nabobeboelser.
12. Ensilagemarkstakke må ikke placeres samme sted, før der er forløbet 5 år. Der skal føres en journal over placeringen af stakkene på kort. Journalen skal opbevares i 5 år.
13. Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum en gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares som anden ensilage eller som husdyrgødning.
14. Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller -siloe skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom køresilo.

BAT - Bedste Anvendelige Teknologi

15. I alle dybstrøelsesafsnit skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Lugt

Rengøring af staldanlæg

16. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder rene stalde og fodringsanlæg.

Øvrige gener

Handleplaner ved uforudsete gener

17. Hvis Holstebro Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj-, lugt-, flue-, støv-, og/eller lysgener er væsentlige og større, end der forventes i miljøvurderingen, skal husdyrbruget udarbejde en handleplan og efter vise at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Er kravene ikke overholdt kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres et projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

18. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

19. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, målt udendørs, må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlertidigt inden for den pågældende periode.

Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes, og om at drifttiden for de forskellige støjkluder kan reguleres. Jf. desuden vilkår om handleplaner.

Restvand og spildevand

20. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Fluegener

21. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Retningslinier for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr).

Følggevirkninger

Driftsforstyrrelser eller uheld

22. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og den skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret, og minimum en gang årligt.
23. Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip.

24. Beredskabsplanen skal kunne udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed ved uheld, forurening, brand ol.

Klima og ressourcer

Miljø- og ressourcestyring

25. Husdyrbruget skal minimum en gang årligt føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
26. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
27. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
 - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
 - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
 - Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
 - Affaldsreducerende tiltag.
28. Senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er taget i anvendelse skal hele husdyrbruget være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen. Herefter skal energigennemgangen foretages minimum hvert 5. år.
29. Det nye byggeri skal i projekteringen gennemgås af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier indføres på husdyrbruget.

Begrundelse for de fastsatte vilkår

Nedenfor har Holstebro Kommune i nogle tilfælde suppleret enkelte afsnit med yderligere vurderinger blandt andet i forbindelse med fastsættelse af vilkår. Begrundelser for vilkår vil også fremgå af nedenstående. Hvor vilkårene er stillet som fastholdelsesvilkår, eller hvor vilkårene er selvforklarende, vil vilkårene ikke være yderligere begrundede.

Basisoplysninger

Dokumentation, ansøger og ejerforhold

Der er stillet vilkår om, at den eksisterende produktionstilladelse bortfalder, når denne miljøgodkendelse tages i brug. Såfremt denne miljøgodkendelse ikke er taget i brug indenfor udnyttelsesfristen på 6 år, vil § 12 miljøgodkendelse af 06-03-2014 fortsat være gældende.

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget bliver etableret og drevet, som det er beskrevet i ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten, samt at husdyrbruget skal kunne dokumentere, at vilkårene i denne godkendelse er overholdt.

For at Holstebro Kommune til enhver tid kan kontakte den ansvarlige for husdyrbruget, er der stillet vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage. For at sikre, at vilkårene i denne godkendelse overholdes, har den drifts- og miljøansvarlige pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om vilkårene for den del af driften, som de arbejder med.

Indretning og drift

Det ansøgte produktionsareal

Godkendelsen er meddelt på baggrund af en række beregninger foretaget i husdyrgodkendelse.dk samt på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne foretaget i miljøkonsekvensrapporten. For at sikre, at husdyrbruget ikke har en væsentlig miljømæssig effekt på omgivelserne, er der stillet vilkår om, at husdyrbruget drives som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, og at dyreholdet etableres i de staldanlæg og med de staldsystemer, der er angivet i ansøgningen.

Holstebro Kommune har ikke taget stilling til om der kan ske en delvis udnyttelse af projektet. Derfor er denne miljøgodkendelse en samlet godkendelse, hvor miljøteknologi skal implementeres og nye stalde skal bygges for, at sikre overholdelse af beskyttelsesniveauerne.

Vilkår 6 skal sikre, at dyreholdet etableres i de staldanlæg og med de staldsystemer, dyretyper og teknologier, der er angivet som ansøgt, og som beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er foretaget på baggrund af.

Anlæg og bygninger

Husdyrbrugets anlæg og bygninger

I forbindelse med miljøgodkendelsen bygges en stald på 80x30 m og en lade tages i brug som dybstrøelses stald. Stalde, produktionsareal (8-årsdrift, nudrift og ansøgt drift) fremgår af miljøkonsekvensrapportens side 5 samt miljøkonsekvensrapportens figur 1 og 2 på hhv. side 7 og 8.

Erfaringsmæssigt er det ikke alle dybstrøelsesstalder, der er etableret med afløb til opsamlingsbeholder i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. For at Holstebro Kommune kan sikre at kravet er overholdt uden at skulle anmode om at få stalden tømt stilles der derfor vilkår om, at der på tilsyn skal foreligge dokumentation for, at der er etableret afløb til opsamlingsbeholder i alle dybstrøelsesafsnit. Dokumentationen kan være i form af billeder, der tydeligt viser afløbet, og i hvilket dybstrøelsesafsnit afløbet er placeret.

Opbevaring af husdyrgødning

I miljøkonsekvensrapporten er opbevaringskapaciteten beregnet ud fra den maksimale produktion af flydende husdyrgødning og den samlede kapacitet i gyllebeholderne på 3.800 m³. Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, og derfor stilles der ikke yderligere vilkår.

Flydende husdyrgødning

Der er stillet vilkår om en årlig inspektion af gyllebeholdere for, at forebygge risiko for forurening og for at sikre, at eventuelle skader på gyllebeholdere opdages og reparerer hurtigst muligt. Inspektionen og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal jf. bilag 5.

Fast husdyrgødning

Dybstrøelse fra husdyrholdet køres oftest direkte ud i marken og nedmuldes efter udmugning. Typisk 2 gange om året.

Det er i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at der ikke er deciderede småkalve på husdyrbruget, hvor der typisk bliver muget ud oftere end hvert halve år, og dybstrøelsen vil ofte ikke overholde kriterierne for at lægges i markstak. På den baggrund vurderer Holstebro Kommune, at håndteringen af fastgødning på ejendommen kan ske uden, at der etableres en møddingsplads.

For at sikre at kompostmarkstakke ikke oplægges på arealer med høj grundvandsstand, der kan medføre udvaskning af næringsstoffer til det omkringliggende miljø, er der stillet vilkår om, at kompostmarkstakke ikke må placeres på lavbundsarealer, og arealer der skrånede mod vandløb og søer.

Ensilageanlæg og opbevaring af ensilage i markstak

I miljøkonsekvensrapporten, er det beskrevet, at ensilage opbevares i plansiloer.

Erfaringsmæssigt kan der forekomme år, hvor udbyttet er så stort, at det også er nødvendigt at opbevare ensilagen i markstak.

Oplag af ensilage i markstak kan medføre risiko for punktkildeforurening grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor stiger ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jf. BREF-dokumentet er det BAT at placere eksempelvis kompostmarkstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til natur og vandmiljø reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne sammenhæng er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. Der stilles derfor vilkår om, at ensilage oplagt i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år og ikke på samme sted indenfor 5 år. Herudover stilles vilkår om, at der skal føres en journal over placering af ensilagestakkene på kort. Kortet skal opbevares i 5 år.

For at sikre vandmiljø mod forureningsrisiko ved håndtering og opbevaring af ensilage, er der stillet vilkår om, at ensilage ikke må placeres på arealer, der skrånede mod vandløb og søer. Ligeledes må ensilage ikke placeres på lavbundsarealer. Desuden stilles vilkår om, at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum en gang om ugen og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og opbevares som fast husdyrgødning. Endvidere stilles vilkår om, at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

I forbindelse med ensilering, etablering af ensilagemarkstakke og efterfølgende foderafhentning og eventuel foderblanding, kan der desuden forekomme lugt- og støjgener, hvilket kan være til gene for omboende. For at sikre omboende mod støj- og lugtgener fra ensilagemarkstakke og håndtering af ensilage, er der stillet vilkår om, at ensilagestakke skal overholde en afstand på 100 meter til nabobeboelse.

Holstebro Kommune vurderer, at det er BAT, at opbevaring af ensilage på husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 16a i videst muligt omfang sker på ensilageplads med fast bund, der er etableret i henhold til gældende byggeblade. Ligeledes bør ensilagepladserne i videst mulig udstrækning placeres tæt på udfodringssted, hvorved det samlede transportbehov og heraf afledte støjgener og ressourceforbrug reduceres.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af ensilage. Da naturlige udsving i foderhøsten kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget, med de fastsatte vilkår, lever op til BAT for placering af disse.

BAT

Ved miljøgodkendelse og tilladelse af husdyrbrug skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden, i forbindelse med godkendelsen, foretage en vurdering af, om husdyrbruget anvender teknologi, der svarer til "Bedste Tilgængelige Teknik" - BAT.

Bedste tilgængelige teknik for en række områder er beskrevet i EU's BAT notat (BREF-dokumentet) for svin og fjerkræ. Miljøstyrelsen har derudover fastlagt en række vejledende emissionsniveauer for ammoniak, som vurderes at kunne opnås ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

BAT-kravet ift. husdyrbrugets ammoniakemission skal være overholdt, og der skal være en beskrivelse af hvilken teknologi, der anvendes for at overholde kravet. BAT-kravet til ammoniakemissionen er for husdyrbrug formuleret som en emissionsfaktor pr. produktionsarealenhed, og er denne overholdt ved brug af en bestemt teknologi, beskrives denne teknologi.

Det er således tilstrækkeligt for ansøger at nævne andre valgmuligheder, der kunne være og begrundes fravalget af disse. Der er ikke i husdyrbruglovgivningen krav om at komme længere ned end det BAT-niveau, der er fastsat i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Bedste tilgængelige teknik vurderes ud fra tilgængelighed, driftsstabilitet, proportionalitet og omkostningseffektivitet. Dette betyder bl.a., at teknologien maksimalt må koste 1 % af produktionsomkostningerne og maksimalt 100 kr. pr kg. sparet N for, at Holstebro Kommune vurderer teknologien som omkostningseffektiv.

BAT-teknologi

Der stilles vilkår om, at staldene skal etableres og drives med de indretninger, staldsystemer og miljøteknologier, der er ansøgt om, for at sikre, at husdyrbrugets ammoniakemission reduceres til et niveau, der svarer til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

BAT-niveauet er opnået ved at de nye staldafsnit og stalde etableres med "Dybstrøelse" og "Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb". For de eksisterende stalde er BAT-kravet fastsat i tidligere afgørelse.

Der stilles vilkår om at, der i alle dybstrøelsesafsnit skal strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, da det reducerer ammoniakfordampningen. Hvis der strøs tilstrækkelige mængder materiale for at sikre, at overfladen altid er tør, betragtes dybstrøelse som BAT.

Samlet vurdering

BAT-niveauet er opnået ved at de nye staldafsnit og stalde etableres med "Dybstrøelse" og "Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb". Husdyrbruget lever dermed op til emissionsgrænserne.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til Husdyrbrugloven, Miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund er der stillet fastholdelsesvilkår for de valgte BAT-teknologier.

BAT-emissionsgrænseværdier for ammoniak

Ansøger har principielt frit teknologivalg, men ansøger skal godtgøre, at valget af teknologier sikrer en ammoniakemission, der svarer til det beregnede BAT niveau.

Af BAT beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre i henhold til Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier.

Den ansøgte totale udledning er 4.887 kg N og overholder således det beregnede BAT emissionsniveau, som er 4.887 kg N. Der stilles vilkår, som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Husdyrbrugets beliggenhed

Lokalisering og planmæssige forhold

Husdyrbruget er beliggende lidt mere end 2 km øst for Hogager og lidt mere end 4 km nordvest fra Feldborg. Nærmeste naboer uden landbrugspligt er Abildholt Hedevej 1 og Abildholt Hedevej 3, der er beliggende hhv. 235 m og 310 m fra husdyrbruget. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1 og 2. Situationsplan fremgår af bilag 3.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder afstandskravene Husdyrbrugloven, jf. §6, 7 og 8.

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Husdyrbruget er beliggende i landskabskarakterområdet Karup Hedeslette indenfor "Særligt værdifuldt landbrugsområde" og "Område for store husdyrbrug. Husdyrbruget ligger udenfor "Bevaringsværdigt landskab", "Å-beskyttelseslinje" mm.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdene er tilstrækkeligt beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og finder ikke, at der skal stilles yderligere vilkår ift. beskyttelse af de landskabelige forhold.

Ammoniak

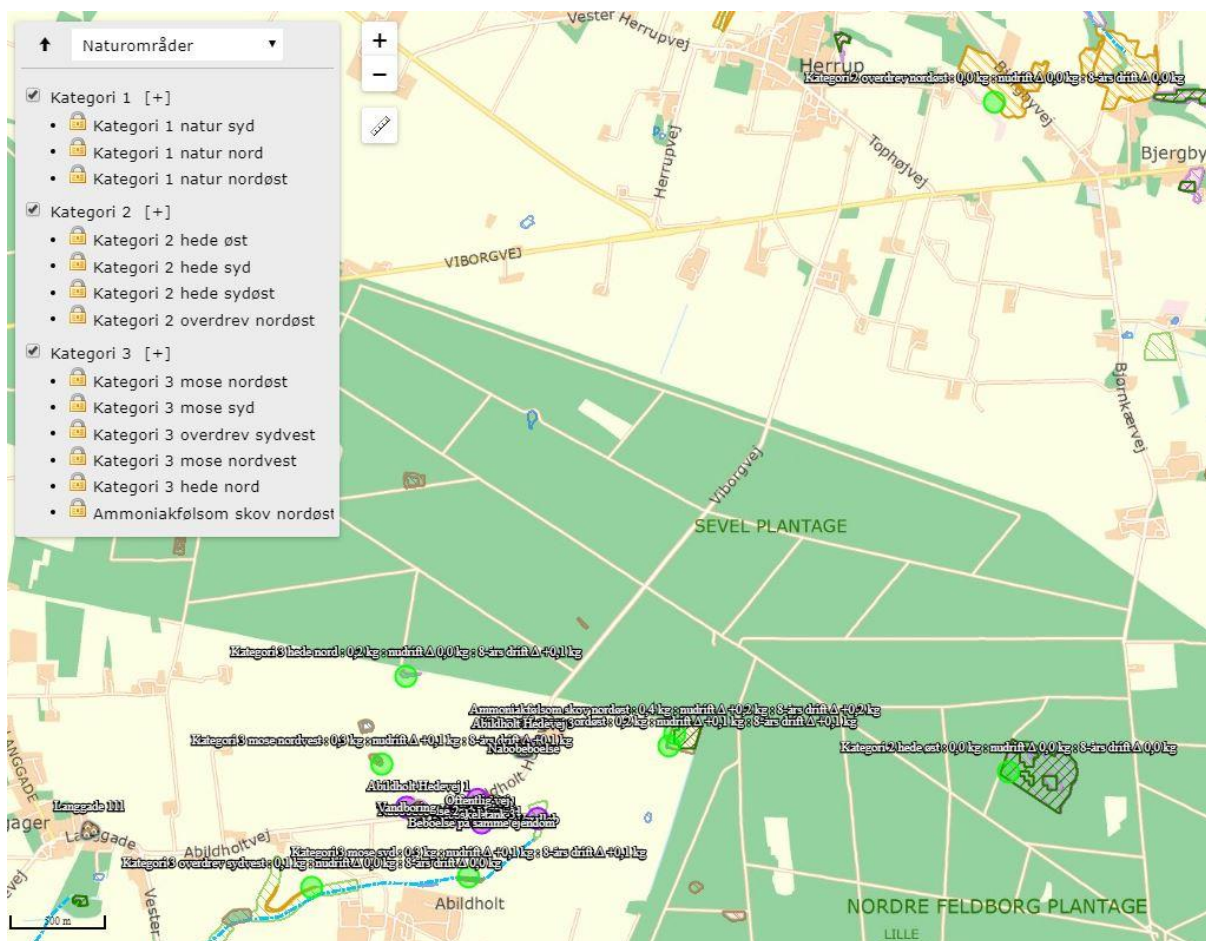
Ammoniak

Holstebro Kommune finder at beskyttelsesniveauet for ammoniak er overholdt, og stiller derfor ikke yderligere vilkår.

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at blive på 4.887 kg/år, hvilket er en meremission på 1.890 kg N / år i forhold til nudriften og 1.990 kg N/år i forhold til 8-års drift.

Den samlede ammoniakfordampning fra gødningsanlæg og lagre er beregnet til 289 kg NH₃-N/år, hvilket er en meremission på 0 kg N/år i forhold til nudrift og 8-års drift.

Jf. ansøgningsskema 215991 er husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak overholdt.

Samlet ammoniakdeposition siden 2012

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften i 2012 (8 ÅR SIDEN) til og med den ansøgte udvidelse, har en negativ virkning på omkringliggende naturområder, er der lavet beregninger i 13 naturområder. Beregningerne tager udgangspunkt i den produktion som var aktuel for 8 år siden.

Ud fra depositionsberegningerne vurderer Holstebro Kommune, at da der i løbet af de sidste 8 år ikke er sket en merbelastning, som overskrider 1,0 kg N/ha/år, overholder det ansøgte lovens krav om maksimal deposition af ammoniak i kategori 3-natur.

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

De nærmest liggende Natura 2000-områder i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø samt EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 42 og EF-habitatområde nr. 56, Sønder Feldborg Plantage.

Mindstefstanden hertil er ca. 6 kilometer i begge tilfælde.

Beregninger for begge naturområder viser en kvælstofdeposition på 0,0 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen.

Reglerne for kategori 1 natur er dermed overholdt, og Holstebro Kommune venter ingen negativ effekt af kvælstofemissionen fra ejendommen på de nærmest liggende Natura 2000-områder.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

I en afstand af ca. 2,5 kilometer i sydlig og sydøstlig retning er registreret to større hedearealer på hhv. 13 og 28 ha, som dermed er omfattet af reglerne for kategori 2 natur.

Beregninger for begge heder viser en kvælstofdeposition på 0,0 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen.

Reglerne for kategori 2 natur er dermed overholdt, og Holstebro Kommune venter ingen negativ effekt af kvælstofemissionen fra ejendommen på de nærmest liggende områder med kategori 2 natur.

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

Indenfor en afstand af 400 – 1000 meter fra ejendommen er registreret flere mindre mose- og hedearealer, som potentielt kan være omfattet af reglerne for kategori 3 natur.

Flere af disse rummer et naturindhold, som ikke skønnes at være særlig følsomt overfor atmosfærisk kvælstof.

Ca. 950 meter nordøst for ejendommen ligger dog en 2,4 ha stor mose med fin naturkvalitet. Kommunen gennemgik den næringsfattige blåtop-mose i 2019 og fandt større bestande af hvid næbfrø samt rosmarinlyng og tranebær i fugtige lavninger. Beregninger viser her en kvælstofdeposition på 0,1 kg N/ha/år (max. tal for nudrift eller 8-årsdrift) og 0,2 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen.

I de øvrige mose- og hedearealer nævnt ovenfor er beregnet kvælstofdepositioner på op til 0,1 kg N/ha/år (max. tal for nudrift eller 8-årsdrift) for Nordre Feldborg Plantage, der er registreret som potentielt ammoniakfølsom skov, dog op til 0,2 kg N/ha/år.

Ca. 150 meter øst for den nye stald er registreret et ca. 1 ha stort engareal. Dette er gennemgået af kommunen i 2019, og der er tale om en kulturesseng med lav naturkvalitet, som ikke er følsom ift. ammoniakdeposition.

Reglerne for kategori 3 natur er således overholdt.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer, at oplysninger om kildehøjder, ruhed og kumulation, er korrekte.

Holstebro Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.

Holstebro Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at skærpe kravene til ammoniak emissionen under hensyn til andre omkringliggende ammoniakfølsomme naturområder såsom ammoniakfølsomme skove, kategori 3-natur og §3 natur.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må lide skade.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

Følgende arter og artsgrupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i Holstebro Kommune:

Småflagermus: Forekommer næsten overalt i Vestjylland, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Bæver: Lever i adskillige af kommunens vandløb og søer, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Ulv: Forekommer lejlighedsvist forskellige steder i Holstebro Kommune, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Af disse arter er spidssnudet frø registreret i et vandhul ca. 700 meter syd for ejendommen. Vandhullet og dets omgivelser vil ikke blive negativt påvirket af udvidelsen.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storå, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Vandranke: Vokser nær Felsted Kog og i Husby Sø, men i stor afstand fra ejendommen.

Gul stenbræk: Holstebro Kommune rummer mindst 3 paludella-væld, hvor arten kan tænkes at forekomme, men den er trods eftersøgninger ikke fundet her i nyere tid.

Lugt

Mange forhold har betydning for lugt. Ud over arten er det eksempelvis staldindretning, ventilationsystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Lugt fra stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved lovens minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme. Lugt regnes og beskrives i lugtenheder, der kaldes odour units (OUe). Der er en sammenhæng mellem antallet af lugtenheder, og den måde lugt opfattes.

Opfattelsen af lugt kan variere fra menneske til menneske, men helt overordnet, så svarer 1 lugtenhed (OUe) til grænsen for, hvornår lugten kan erkendes i et laboratorium. Ved 3 lugtenheder er det muligt, at genkende lugttypen som f.eks. svinelugt. Ved 5 lugtenheder kan lugten med sikkerhed bestemmes, mens lugten ved 10 lugtenheder er en tydelig lugt, der i tilfælde af f.eks. svine-lugt kan opfattes som ubehagelig.

Der er 3 forskellige genegrænser, som skal overholdes, før der kan meddeles miljøgodkendelse. I byzone er grænsen sat til 5 OUe, for samlet bebyggelse er grænsen 7 OUe, mens den for enkeltboliger uden landbrugspligt er på 15 OUe.

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end:

- 300 meter fra beboelsesbygninger i samlet bebyggelse
- 100 meter fra beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af driftsherren.

Ift. byzone ved Skave er der regnet med 1 kumulation fra 1 husdyrbrug indenfor 300 meter fra eksisterende.

Geneafstanden skal derfor forøges med 10 %.

Lugtberegning

I husdyrgodkendelse.dk er der foretaget en beregning (skemanummer 215991) af geneafstandene til både enkeltbolig, samlet bebyggelse, lokalplanlagt område til offentlige formål og til byzone. Kravene til lugtpåvirkning jf. lugtberegningen er overholdt.

Lugt fra gyllebeholdere

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da opbevaringslagre er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til f.eks. gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Rengøring af staldanlæg

Stalde rengøres efter behov. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og de fastsatte vilkår, vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener hos omboende.

Øvrige gener

Transport

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med vurdering i forhold til mulige gener i forbindelse med husdyrbrugets transporter.

I miljøkonsekvensrapporten er der gjort rede for antal og typer af transporter samt tidsrum for transporter til og fra husdyrbruget.

Der er fastsat vilkår om, at transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel. Vilkåret er stillet for at minimere mulige støj- og støvgener hos de nærmeste omboende.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og hører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet.

Rengøring af offentlig vej

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer, at transporter til og fra husdyrbruget med de fastsatte vilkår kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for omboende.

Støj

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Støjkilder på husdyrbruget består primært af blanding af foder, gyllepumper, foderleverancer, transporter m.v.

Der er naturlig ventilation. Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen i disse staldanlæg, skal dette forinden vurderes ift. støj.

Der er fastsat vilkår om, at såfremt kommunen vurderer, at der forekommer støjgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der udarbejdes en handleplan. Husdyrbruget skal derpå eftervise, at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Samlet vurdering

Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen. Det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser.

For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne skal overholde miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj er væsentlige og større, end der forventes i miljøvurderingen, skal husdyrbruget udarbejde en handleplan og eftervise at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Er kravene ikke overholdt kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres et projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Støv

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med vurdering i forhold til mulige støvgener ved husdyrbrugets drift, og deraf følgende genepåvirkninger på omgivelserne.

I miljøkonsekvensrapporten er der gjort rede for støvkilder på husdyrbruget; når der strøs halm, indblæsning af foder i silo og transport. Udvidelsen medfører at foderforbruget stiger, og dermed forventes øgede støvgener fra levering af foder og indblæsning i siloer.

Under høstarbejdet må omboende forvente støvgener. Ligeledes kan der generelt i tørre perioder opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omboende eller forbipasserende. Der henvises til god landmandspraksis, det vil sige at al transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på husdyrbruget planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er fastsat vilkår om, at transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel. Vilkåret er stillet for at minimere mulige støj- og støvgener hos de nærmeste omboende. Herudover fastsættes vilkår om, at såfremt kommunen vurderer, at der forekommer støvgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der udarbejdes en handleplan. Husdyrbruget skal derpå eftervise, at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Samlet vurdering

På baggrund af vurderingen af støvkilder og mulige genepåvirkninger herfra i nærområdet, er der fastsat vilkår til transport og om udarbejdelse af en handleplan ved gener. Holstebro Kommune vurderer, at støv fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende. Det vurderes i øvrigt, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med vurdering i forhold til mulige lysgener ved husdyrbrugets drift, og deraf følgende genepåvirkninger på omgivelserne.

I miljøkonsekvensrapporten er der gjort rede for, at der er nat-/vågebelysning i stalden. Der er sensorstyret belysning udendørs. Nærmeste nabo er placeret 350-400 m fra gårdens belysning.

Holstebro Kommune vurderer, at lys i og uden for driftsanlæggene på husdyrbruget ikke vil udgøre en væsentlig gene for omboende eller for forbipasserende. Der fastsættes således ikke vilkår til begrænsning af lys på husdyrbruget.

Der fastsættes dog vilkår om, at såfremt der skulle opstå væsentlige gener for omboende eller for forbipasserende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal husdyrbruget foretage en undersøgelse af forskellige lyskilder, og via handleplan sikre, at lys ikke er til væsentlig gene for omboende og forbipasserende.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og det fastsatte vilkår, vurderer kommunen, at lys fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende.

Restvand og spildevand

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med oversigt over håndtering af tagvand, overfladevand og restvand samt vurdering i forhold til håndtering af tagvand fra den nye staldbygning.

Restvand og spildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i skema 3.

Skema 3. Håndtering af restvand og spildevand.

Restvandstype	Håndtering
Tagvand fra eksisterende bygninger og stalde	Ingen tagrender på bygningerne. Overfladisk-nedsivning
Tagvand fra ny stald.	Ingen tagrender på bygningerne. Overfladisk-nedsivning. Hvis der etableres tagrender skal afledningen (eksempelvis nedsivning via faskine) godkendes af kommunen. Der skal indsendes ansøgning herom i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse.
Restvand fra ensilageplads	Ledes til gyllebeholder
Restvand fra vask af stalde	Ledes til gyllebeholder via gyllekanaler

Tagvand

Hvis der ikke sættes tagrender på den nye bygning kan vandet nedsives på stedet. Sættes der tagrender på nogle af bygningerne herunder den nye stald skal der også indsendes ansøgning til kommunen om håndtering af tag- og overfladevand før etablering.

Overfladevand i øvrigt

Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning. Dette er sikret ved vilkår.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke vil være væsentlig forureningsrisiko for miljøet i forbindelse med håndteringen af tagvand, overfladevand og restvand, såfremt de fastsatte vilkår overholdes, og afledningen af vand på husdyrbruget håndteres som oplyst i miljøkonsekvensrapporten.

Fluegener

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune fastsætter vilkår til fluebekæmpelsen på husdyrbruget.

Holstebro Kommune fastsætter vilkår om, at der på husdyrbruget skal foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med [retningslinjerne](#) fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Herudover fastsættes vilkår om, at såfremt kommunen vurderer, at der forekommer fluegener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen

kræve, at der udarbejdes en handleplan. Husdyrbruget skal derpå eftervise, at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af kommunen.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og de fastsatte vilkår, vurderer kommunen, at skadedyr og fluer på husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende.

Følgevirksomheder

Affald

Ansøgers beskrivelse af håndtering af affald og reststoffer og vurdering heraf fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer med beskrivelse af, hvorledes affald og reststoffer skal håndteres og bortskaffes i henhold til kommunens regulativ.

Alt affald skal bortskaffes i henhold til kommunens regulativ.

Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen.

Al bortskaffelse af farligt affald, som f.eks. spildolie, oliefiltre, akkumulatorer, medicinrester m.v.), skal kunne dokumenteres. Denne dokumentation skal fremvises ved tilsyn og kan f.eks. bestå af fakturaer fra værksted ved olieskift, kvittering fra genbrugspladsen eller lignende. Farligt affald, såsom spildolie, skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Energistyrelsens hjemmeside (affaldsregister).

Samlet vurdering

På baggrund af beskrivelsen i miljøkonsekvensrapporten af affaldshåndteringen på husdyrbruget, vurderer kommunen, at affald og reststoffer ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og miljøet, såfremt Holstebro Kommunes affaldsregulativ følges.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er i miljøkonsekvensrapporten gjort rede for håndtering af mulige uheld på husdyrbruget. Der er i forbindelse med ansøgningen fremsendt beredskabsplan med beskrivelse af håndtering af brand, gylleuheld og oliespild.

I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvist fladt. Det vil dog efterhånden løbe mod grøften sydøst for ejendommen. Denne kan nem spærres ved at smide en halmballe eller jord i grøften. Terrænforholdene omkring husdyrbruget fremgår af bilag 4.

Beredskabsplan

På baggrund af risikovurderingen i miljøkonsekvensrapporten og ovenstående risikovurdering stilles der vilkår om, at husdyrbruget skal have udarbejdet en beredskabsplan. Denne skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt beredskabsplan for husdyrbruget.

For at sikre, at husdyrbrugets beredskabsplan er kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget, stilles der vilkår om, at planen ophænges hvor den er synlig og tilgængelig. Herudover stilles vilkår om, at beredskabsplanen løbende holdes opdateret, og minimum én gang årligt.

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til mindre hændelser som eksempelvis oliespild og store såsom eksempelvis gylleudslip og brand.

Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 200 km fra grænsen til Tyskland, som er nærmeste selvstændige nation. Derfor vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget ikke vil have grænseoverskridende virkning.

Klima og ressourcer

Ansøgers beskrivelse af husdyrbrugets forbrug af vand og energi, herunder tiltag for at minimere forbruget af ressourcer, og vurdering heraf, fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune fastsætter vilkår for at sikre fortsat fokus på ressourcebesparelser og bevidsthed herom.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Lovene pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Vilkår til miljø- og ressourcestyring stilles på baggrund af et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Vilkårene vedr. miljø- og ressourcestyring stilles for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold.

For at skabe et overblik over ressourceforbruget, stilles der vilkår om, at husdyrbruget minimum en gang årligt skal føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer. Desuden skal husdyrbruget arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne.

Der stilles også vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med tilsyn skal redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen.

Hele husdyrbruget skal senest 1 år efter miljøgodkendelse er taget i anvendelse have foretaget en energigennemgang, der f.eks. tager udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparekatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenvindingspotentialer, pumpetyper etc. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen. Herefter skal energigennemgangen foretages minimum hvert 5. år.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser stilles der vilkår om, at det nye byggeri i forbindelse med projekteringen, skal være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a.:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås,
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,

- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Fristen for at klage over afgørelsen er **den 12-05-2020**.

Klagen skal sendes digitalt via [klageportalen](#). Du kan logge ind med NemID. Det koster et gebyr at få behandlet klagen.

Aktindsigt

Vi gør opmærksom på, at du har ret til aktindsigt i sagen. Du kan få aktindsigt ved at henvende dig til Holstebro Kommune, teknik.miljoe@holstebro.dk.

Søgsmål

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Fritagelse for brug af klageportal

Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Fremsend anmodningen til Holstebro Kommune, der sender anmodningen videre til klagenævnet, som træffer afgørelse om fritagelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Lars Bonde, Abildholt Hedevej 2, 7500 Holstebro (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Karen V. Thomassen (ansøgers rådgiver).
- Alle sagens parter indenfor 504 meter fra husdyrbrugets lugtcentrum, (lugtkonsekvensradius).
- Naboer der matrikulært grænser op til ejendommen.
- Personer der har anmodet om at se udkast til afgørelse.
- Danmarks Naturfredningsforening, CVR: 60804214, P-nr: 1002121278 - (Interesseorganisation)
- Styrelsen for patientsikkerhed - Tilsyn og Rådgivning Nord, CVR: 37105562, P-nr: 1020864415 - (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, CVR: 45812510, P-nr:1001874009 - (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, E-mail: vestjylland@sportsfiskerforbundet.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945 - (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823 - (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Erik Holk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, CVR: 54752415, P-nr: 1001712827 - (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening - Vestjylland, CVR: 29287112, P-nr: 1011976545 - (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784 - (Interesseorganisation)
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune, CVR: 34744866, P-nr: 1018099531 - (Myndighed)

I perioden 10-03-2020 til 09-04-2020 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside og orienteringsbrev er sendt til nedenstående:

- Karen V. Thomassen (ansøgers rådgiver).

- Alle sagens parter indenfor 504 meter fra husdyrbrugets lugtcentrum, (lugtkonsekvensradius).
- Naboer der matrikulært grænser op til ejendommen.
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune, CVR: 34744866, P-nr: 1018099531 - (Myndighed)

Ingen bemærkninger modtaget.

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i perioden 19-12-2019 til den 02-01-2020.

Ingen bemærkninger modtaget.

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

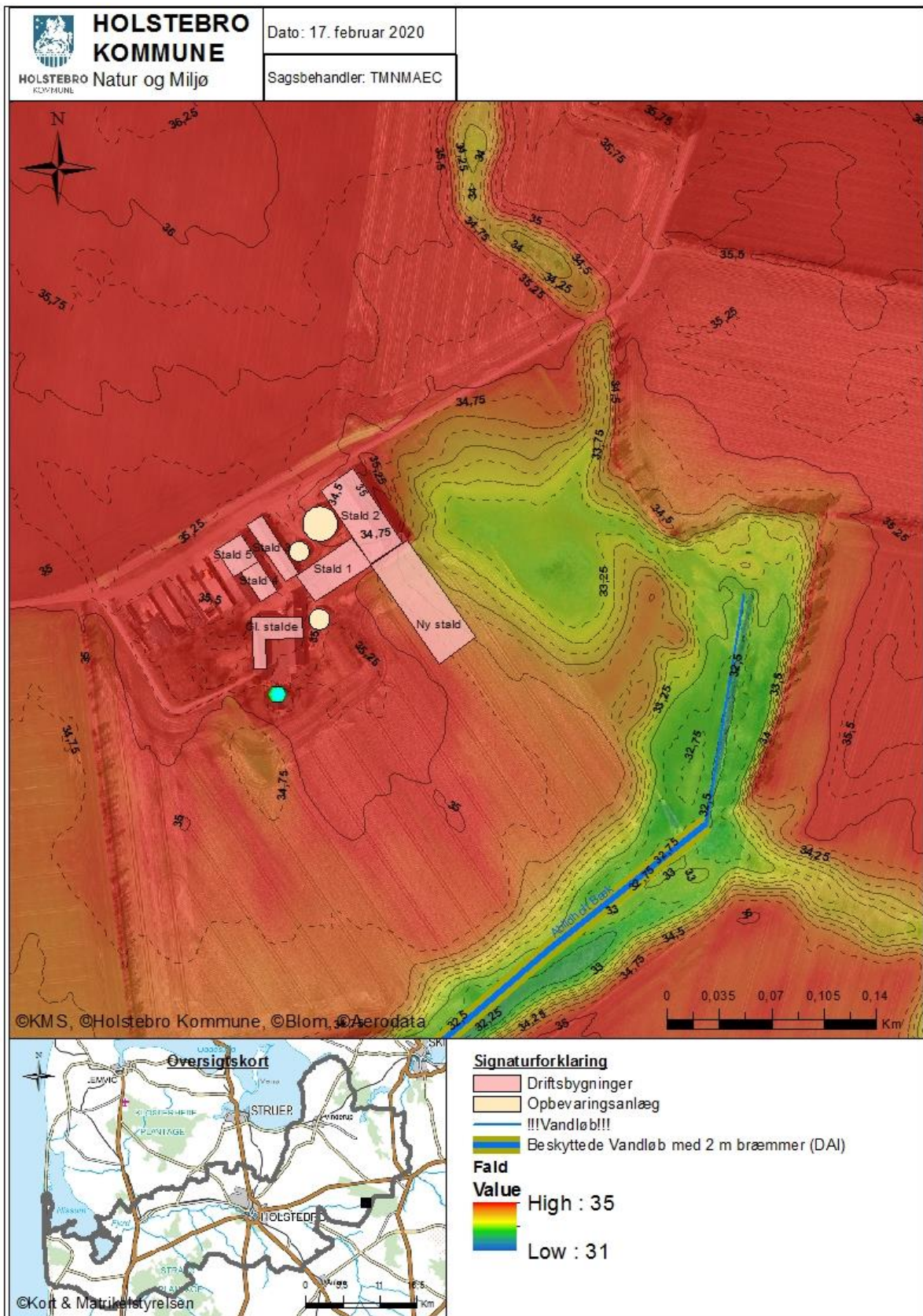
Bilag 2 – Husdyrbrugets beliggenhed ift. naboer

Bilag 3 – Situationsplan

Bilag 4 – Terrænforhold

Bilag 5 – Driftsjournal

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

ENSILAGE I MARKSTAKKE

1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.	
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE

	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
Gyllebeholder nr. 2							

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET

	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag. Skal gennemføres minimum hvert 5. år. Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	År:			År:			År:			År:		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD

Hændelse	Fra dato	Til dato	Alarmcen- tral alarme- ret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

Bilag 8 - Miljøkonsekvensrapport

I forbindelse med ansøgningen er der indsendt en miljøkonsekvensrapport, hvor ansøger har redegjort for miljøkonsekvenserne ved udvidelsen. Miljøkonsekvensrapporten danner sammen med oplysningerne i ansøgningen 215991 baggrund for afgørelsen. I de tilfælde, hvor Holstebro Kommune har supplerende til miljøvurderingen, eller hvor kommunens miljøvurdering er en anden end ansøgers vurdering vil dette fremgå af afsnittet 'Baggrund for vilkår', hvor begrundelserne for godkendelsens vilkår også vil fremgå. Miljøkonsekvensrapporten starter næste side.

Miljøkonsekvensrapport for Abildholt Hedevej 2, Hogager

Landmand Lars Bonde

Nørreholmvej 11
7490 Aulum

Udarbejdet januar 2019
Af miljørådgiver Karen V. Thomasen

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Ikke teknisk resumé.....	4
Basisoplysninger	4
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	4
Biaktiviteter	5
IE-brug	5
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	5
Indretning og drift	5
Afløbsforhold.....	9
Foderopbevaring	9
Lys.....	9
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	10
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	10
Beliggenhed	11
Planforhold	11
Landskab.....	11
Afstandskrav	13
Naturområder.....	14
Ammoniakemission	14
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	14
Kategori 1-natur	14
Kategori 2-natur	14
§ 3 områder	15
Kategori 3-natur	16
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	17
National beskyttelse af arter af planter og dyr	17
Biodiversitet – Den danske Rødliste	17
Lugt	17
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	18
Støv	19
Fluer og skadedyr	19

Til- og frakørsels forhold.....	20
Rystelser	21
Støj.....	21
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	22
Egenkontrol	23
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	24
Grundvand	24
Jordforurening	24
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	24
Affald	25
Døde dyr	25
Vand.....	25
Energi.....	26
Klima	26
BAT (ammoniak)	26
BAT.....	27
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	28
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet.....	28
Befolkningen og menneskers sundhed	28
Alternative løsninger	29
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	29

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver en planlagt udvidelse af Abildholt Hedevej 2, beliggende i Holstebro Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 718 af 08/07/2019 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

Ikke teknisk resumé

Ejendommen Abildholt Hedevej 2 er beliggende ca. 14 km øst for Holstebro. Ejendommen har en miljøgodkendelse fra marts 2014.

Der søges om en udvidelse på Abildholt Hedevej 2, som er et kvægbrug med opstaldning af kalve/kvier. For 8 år siden var der malkekvæg samt opdræt på ejendommen. Udvidelsen består i en nybygget stald mod syd-øst på 80x30 m samt ibrugtagning af en ladebygning til dybstrøelsesstald. Den nye stald bygges i dæmpede og lignende farver som de eksisterende stalde og med gardiner i siderne. Stalden bliver ca. samme højde som den nyeste stald mod øst. I ansøgningen fremgår det af kortmateriale hvilke bygninger som er eksisterende og hvilke der er nye. Der opføres ikke ny gylletank, ensilageplads eller anden byggeri.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø:

Lugtberegninger viser at alle krav i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Ejendommen er i god afstand til andre ikke landbrugspligtige ejendomme og der forventes derfor ikke at der vil være ekstra gener i forbindelse med udvidelsen i forhold til i dag. Der sørges for hensynsfuld kørsel og overholdelse af færdselsreglerne, så transport ikke bliver generende.

Beregninger på ammoniaknedfald viser at der ikke sker en væsentlig påvirkning af den omkringliggende natur. Nærmeste Natura-2000 område er ca. 6 km fra ejendommen. Indenfor 1.000 m fra ejendommen er der mose, hede og overdrev, som er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven.

Der er vurderet på eksisterende natur, flora og fauna ud fra udpegninger og kommunens vurdering ved sidste godkendelse i 2014. Der vurderes ikke at være gener for beskyttede arter m.m. i forbindelse med den ønskede udvidelse.

Der er i rapporten redegjort for at der ikke kan forventes væsentlig øget støj, fluer og transporter

Landskabet er udpeget til Særligt værdifuld Landbrugsjord og Område til Store Landbrug. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Krav til Bedste tilgængelige teknik (BAT) er opfyldt ved den valgte staldtype i de nye staldafsnit.

Alle gældende krav er dermed opfyldt og landmand foretager ikke yderligere for at afbøde konsekvenser af udvidelsen.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Udover Abildholt Hedevej 2 ejer og driver Lars Bonde Nørreholmvej 11, 7490 Aulum, hvor der er en malkekvægbesætning. Afstanden mellem de to ejendomme er ca. 6,5 km i luftlinje.

På baggrund af afstanden, og at ejendommen hver især kan drives som selvstændige enheder, vurderes der at der ikke er tale om en teknisk og forureningsmæssig forbindelse, jf. Husdyrlovens § 16c, imellem de to

ejendomme. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Abildholt Hedevej 2.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

IE-brug

Husdyrbruget er ikke kategoriseret som et IE-brug, da det er et kvægbrug.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Indretning og drift

Nedenfor ses en oversigt over de enkelte staldafsnit og deres produktionsareal:

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift §12 i 2010 /tillæg 2012	Nudrift §12 i 2014	Ansøgt 2019
Stald 1	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter Dybstrøelse, alle kvæg	650	650	650
				15
Stald 2	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m spalter.	1025	1025	1025
Stald 3	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m spalter. Dybstrøelse, alle kvæg.	175	175	175
		250	250	250
Stald 4	Dybstrøelse, alle kvæg.			175
Stald 5	Dybstrøelse, alle kvæg		420	420
Ny stald	Dybstrøelse, alle kvæg Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv m skrab og ajlefløb.			1000
				1000
Gamle stalde	Kalve, dybstrøelse.	300		

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1	986	Naturlig ventilation	6 m	(#247326) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#247311) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0 0	650 15
Stald 2	1556	Naturlig ventilation	6 m	(#247329) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1025
Stald 3	500	Naturlig ventilation	3 m	(#247258) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#247254) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	250 175
Stald 4	317	Naturlig ventilation	6 m	(#247327) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	175
Stald 5	423	Naturlig ventilation	6 m	(#247328) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	420
Ny stald	2419	Blandet ventilation	3 m	(#247331) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#247330) Mælkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0 0	1000 1000
Sum						4710

Tabel 1. Husdyrbrugets fremtidige produktionsarealer

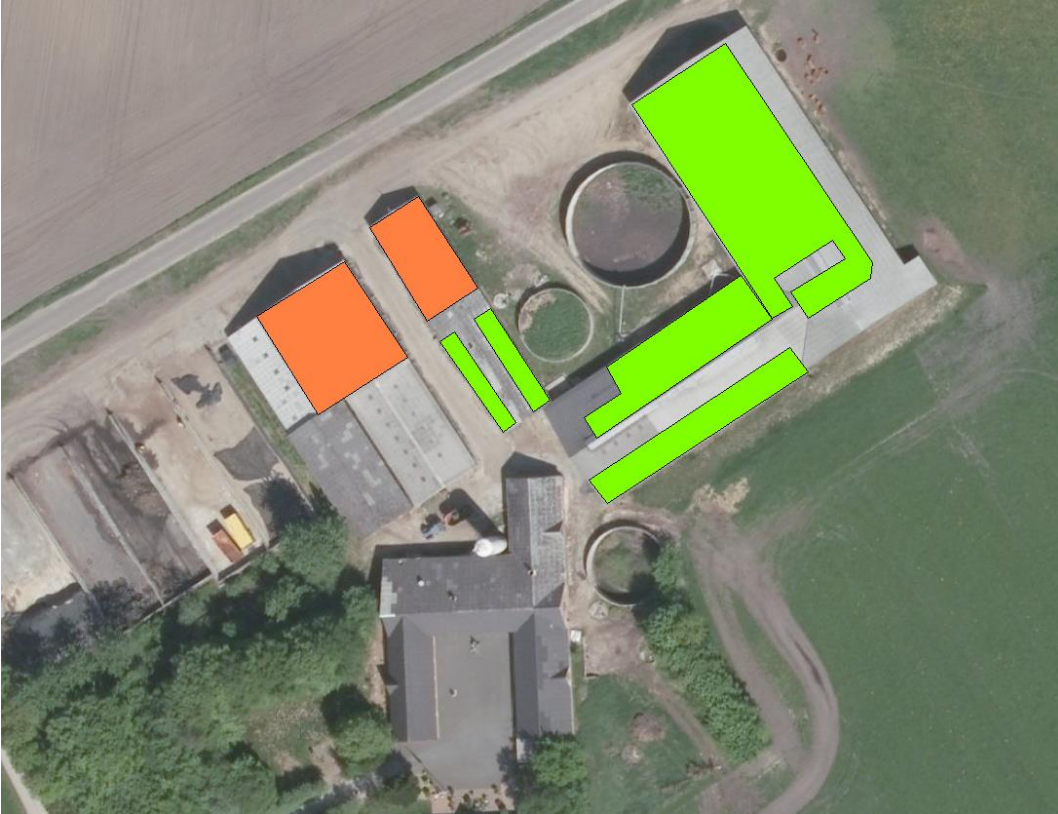
Produktionsarealet er opgjort ved en detaljeret opmåling af produktionsarealerne i staldene.

I forhold til nudriften sker der en udvidelse af produktionsarealerne, hovedsageligt pga. en nybygget stald mod syd. Derudover inddrages en lagerbygning til stald (stald 4). Et lille staldafsnit i stald 1 på 15 m² er indsat som nyt dybstrøelsesareal, da det ikke var medtaget i seneste godkendelse.

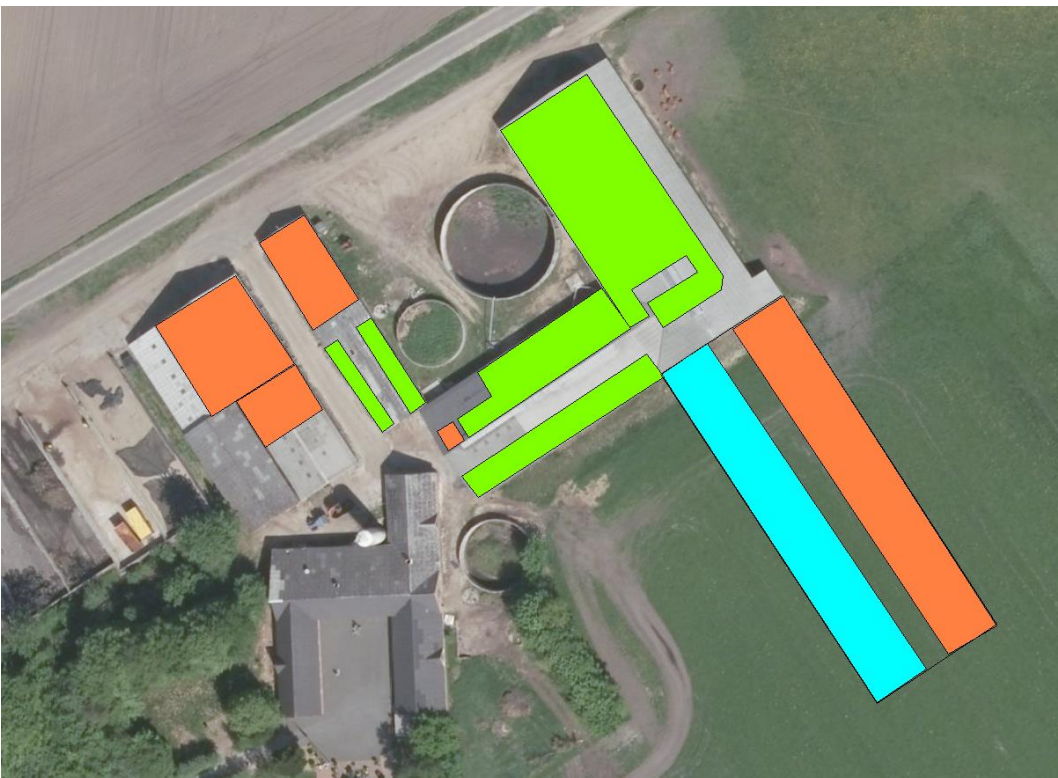
Udover de ovenstående staldafsnit er der lagerbygning, gylletanke, stuehus og plansiloer som det fremgår af figur 1.

Figur 1. Situationsplan

Figur 2 Produktionsareal i stalde i nudrift

Figur 3 Produktionsareal i stalde i ansøgt drift

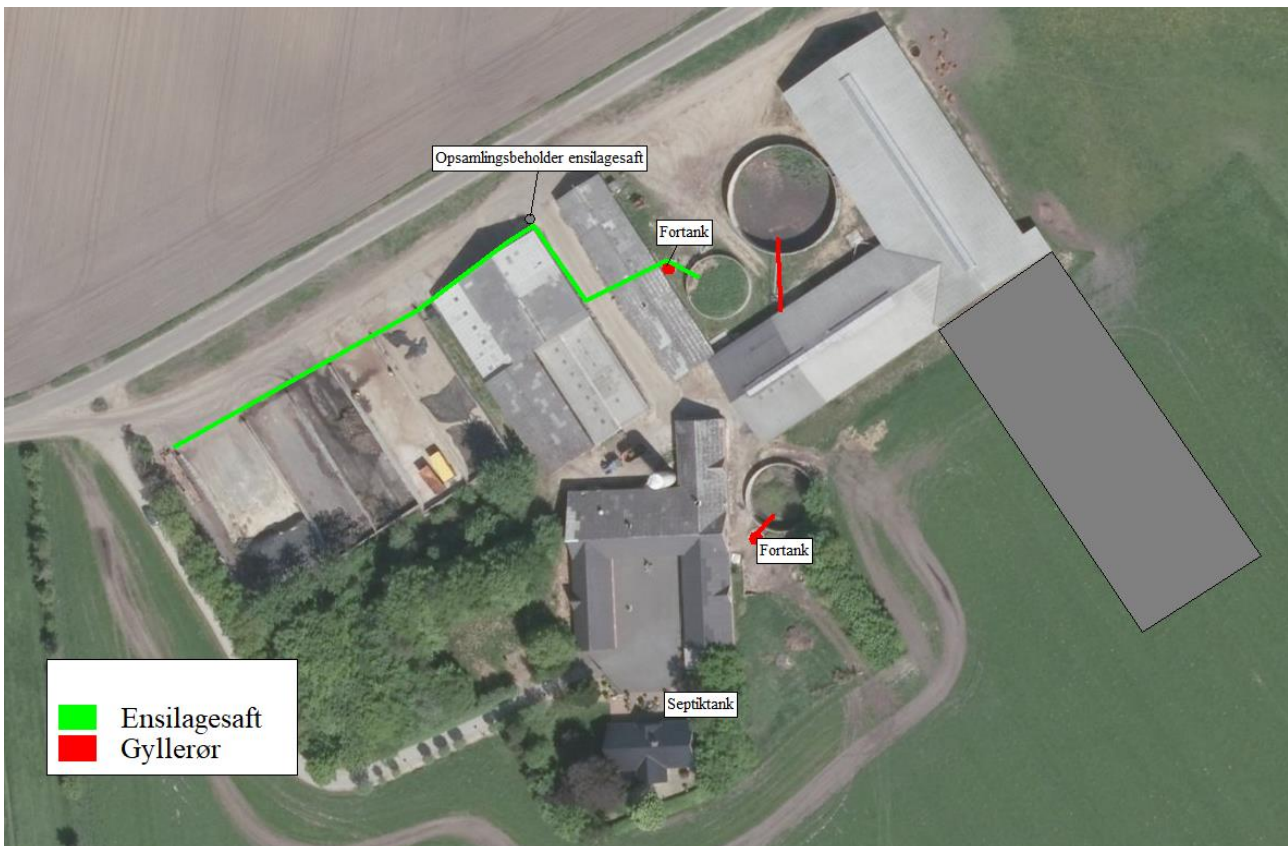
Afløbsforhold

Alle afløbsforhold ses på nedenstående figur.

Der er ingen tagrender og dermed regnvandsafløb. På denne nye stald vil der, hvis der etableres tagrender laves afløb til faskiner.

Vand fra ensilagesiloer løber i samlebeholder og videre til gylletanken.

Der er dræn sydøst for ejendommen – ned mod bækken.

Figur 4. Afløbsplan

Foderopbevaring

Foder i form af ensilage opbevares i plansiloerne eller i markstakke ved store udbytter. Halm, mineraler og kraftfoder opbevares i lagerbygningerne.

Lys

Der er sensorstyret belysning udendørs. I stalden er der svag vågebelysning om natten. Nærmeste nabo er ca. 350-400 m fra gårdens belysning.

Vurdering

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er delvist afskærmet af egen og naboers beplantning og med den begrænsede lys om natten forventes der ikke gener.

Figur 5. Oversigtskort

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der anlægges ikke nye indkørsler, veje m.m. Eneste byggeri er den nye stald mod syd.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år / 5 el. 10 års beholderkontrol	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gylletank 1	2006/2018	2.600	427	Flydelag
Gylletank 2	1988/2018	550	139	Flydelag
Gylletank 3	1980/2018	650	156	Flydelag
I alt		3.800		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

En forventet maksimal besætning ses som nedenfor med den husdyrgødningsproduktion som det giver:

Besætning og gødningsproduktion			
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	Tons
CHR-nr./Besæt.nr: /			
St.r. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	50,0	Årsdyr	109
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	200,0	Årsdyr	1.047
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengestald m. bagsk./ringkanal	250,0	Årsdyr	1.527
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengest. dræn, skraber, ajleaf	100,0	Årsdyr	611
			3.294

Tabel 3. Produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Produktionen af gylle er således 2.138 tons. På ejendommen er der således 1 års kapacitet.

Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket er overholdt.

Produktionen af dybstrøelse er 1.156 tons.

Dybstrøelse fra husdyrholdet køres oftest direkte ud i marken og nedmuldes efter udmugning, som typiske foretages 2 gange årligt. Alternativt kan det opbevares overdækket som kompost i markstak. Der er ikke deciderede småkalve på ejendomme, hvor der typisk udmuges oftere end hvert halve år.

I tilfælde af markstakke placeres det langt væk fra naboer og overdækkes, så der ikke er risiko for lugt/fluegener eller næringsstofforurening.

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Abildholt Hedevej 3 der har en vægtet gennemsnitsafstand på 372 m fra ejendommen. Den nærmeste samlede bebyggelse Hogager beliggende ca. 2,2 km vest for anlægget. Nærmeste by er Feldborg, som ligger 4,3 km syddøst for ejendommen.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger indenfor/udenfor følgende udpegninger:

	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	X	
Skovrejsningsområde		X
Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		X
Bevaringsværdigt landskab		X
Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug	X	
Specifikke geologiske bevaringsværdier		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone		X
Habitatområde		X
Råstofområder		X
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

Tabel 4. Landskabelige udpegninger

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Ejendommen ligger desuden indenfor Områder til placering af store husdyrbrug. Disse skal friholdes for udvikling, der er i modstrid med etablering af store landbrugsbygninger og –anlæg.

Ejendommen er beliggende på Karup Hedeslette, som er karakteriseret ved et relativt fladt terræn med intensivt landbrug, brudt af mange læhegn og enkelt vandløb. Bebyggelsesstrukturen består af mindre landsbyer, gårde samlet langs vejene og spredte gårde på fladerne omkring landsbyerne. Pga. af det flade terræn er det ikke præget af langstrakte udsigter.

Anbefalinger i kommuneplanen er, at nyt landbrugsbyggeri bør have en lav karakter og placeres i tilknytning til øvrige driftsbygninger. Den samlede bygningsmasse bør fremstå ensartet og harmonisk.

Vurdering

Terrænet er forholdsvis fladt omkring ejendommen. Landskabet er præget af mange læhegn, beplantning og skov. Stalden bygges i afdæmpede farver og med gardiner i siderne, i lighed med eksisterende bygninger og i ca. samme højde som den nyeste stald – dvs. 10 meter høj. Der er ca. 370 m (vægtet gennemsnitsafstand) til nærmeste nabobeboelse.

Ejendommen lever op til beskrivelsen i kommuneplanen om intensivt landbrug og lever op til anbefalingerne om lavt og samlet byggeri.

Ejendommen samt den nye stald vil ikke være markant synlig, men vil kunne ses fra Abildholt Hedevej, når der køres fra nordøst.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene til den nye stald samt de stalde hvor produktionsarealet udvides er overholdt.

Afstandene er afsat som punkter i Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering

Afstandskrav er overholdt til ny stald og udvidelser i eksisterende stalde/bygninger.

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 4.887 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er til ældre stald valgt 3 m og til de større stalde valgt 6 m. Ruheder er valgt som *Landbrug* i oplandet og som *Blandet natur med lav bevoksning i naturpunkt* eller *Skov*. Der er kumulation i nogle af punkter, men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat. Der er en miljøgodkendelse fra 2010 samt tillæg 2012 og ny godkendelse fra 2014. Nudrift svarer til den godkendte produktion i miljøgodkendelsen fra 2014 og 8-årsdrift svarer til udgangspunktet for godkendelsen i 2014.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 6,2 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde Søndre Feldborg Plantage.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 6,2 km nordvest for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 2,5 km nordvest for det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 6 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 6. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Ammoniakfølsom skov nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,4
Kategori 3 hede nord	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,2
Kategori 3 mose nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,3
Kategori 3 overdrev sydvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Kategori 3 mose syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,3
Kategori 3 mose nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2
Kategori 2 overdrev nordøst	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 hede sydøst	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 hede syd	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 hede øst	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 1 natur nordøst	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 1 natur nord	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 1 natur syd	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 5. Naturberegninger

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der mose, hede og overdrev, se figur 6.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der ikke ammoniakfølsomme skove.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Følgende bilag IV-arter er ifølge Holstebro kommune ved miljøgodkendelse i 2014 vurderet at de kunne tænkes at forekomme: småflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø, strandtudse og grøn kølleguldsmed. Dengang konkluderede kommunen at de ikke havde kendskab til arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen⁷.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Vurdering

Godkendelsen vil ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen

fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, ventilationssystem (afkasthøjde), geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er naturlig ventilation i alle stalde.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Der er indregnet kumulation fra 1 husdyrbrug i forhold for byzone ved Skave. Derud over er der ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Abildholt Hedevej 1	0	FMK	120,8	120,8	396,4	Ja
 Abildholt Hedevej 3	0	FMK	120,8	120,8	372,1	Ja
 Langgade 111	0	NY	366	366	2184,8	Ja
 Den østlige Del, Borbjerg	1	NY	538,2	592	5333,7	Ja
 Over Feldborg By, Haderup	0	NY	538,2	511,2	4303,2	Ja

Tabel 6. Lugtgeneberegning.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

Ved planlægning af nye byområder ses på anbefalinger i "Håndbog om Miljø og Planlægning – bolig og erhverv i byerne" fra Miljøstyrelsen og Skov og Naturstyrelsen, 2004. Her angives anbefalede mindste afstande mellem virksomhed og boliger for forskellige klasser. Klassifikationen er inddelt efter størrelse/type af virksomhed. Kvægbrug er i klasse 6, hvor afstanden sættes til minimum 300 m. Afstanden angiver hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et nyetableret område med samlet bebyggelse eller by, baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold.

Ud fra dette kan konkluderes at byggeri beliggende i en afstand af over 300 m ikke er sårbare overfor landbrugsdriften.

Jævnfør virksomhedsbeskrivelsen fra håndbog om Miljø og Planlægning, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Landsplanafdelingen, 2004, anvendes følgende inddeling af husdyrbrugstyper:

Klasse 1	0 m afstand	Klasse 3: Hundepensioner, kenneler og rideskoler (mindre husdyrhold) Klasse 6: Pelsdyrfarme Klasse 6: Husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold, minus svinefarme Klasse 7: Svinefarme med erhvervsmæssigt dyrehold
Klasse 2	20 m afstand	
Klasse 3	50 m afstand	
Klasse 4	100 m afstand	
Klasse 5	150 m afstand	
Klasse 6	300 m afstand	
Klasse 7	500 m afstand	

Tabel 7. Miljøklasser (Håndbog om Miljø og planlægning)

Det fremgår ligeledes af håndbogen at de væsentligste miljøforhold for husdyrbrug er støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik og udvaskning af kvælstof til vandmiljøet.

Nærmeste samlede bebyggelse/by i denne konkrete sag er en vægtet gennemsnitsafstand på henholdsvis 2,2 km og 4,3 km og er således ikke indenfor den anbefalede afstand på de 300 m, som angivet ovenfor. Alene på grund af afstanden til samlet bebyggelse/by forventes der således ikke gener for beboelser i områder udlagt til beboelse.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støv

I forbindelse med indblæsning af foder i tårnsiloer kan der være lidt støv udvikling. Siloen er ikke placeret i umiddelbar nærhed af naboer. Det forventes derfor ikke at omgivelserne vil opleve støvgener i forbindelse med indblæsningen.

I forbindelse med at der strøs med halm vil der være en risiko for lidt støvudvikling. Dette vil dog normalt kun mærkes inde i bygningerne.

I forbindelse med transporter vil der i tørre perioder kunne være lidt støvudvikling fra kørsel på grusvej imellem og rundt omkring bygningerne.

Vurdering

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udslusning af gylle samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via kommunal ordning.

Vurdering

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Til- og frakørsels forhold

Til ejendommen er der tre indkørsler. Det er illustreret på nedenstående kort. De blå pile viser indkørsler til landbruget, hvor den røde viser indkørsel til boligen, som er udlejet. Den grønne pil viser den offentlige asfaltvej.

Figur 7. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

Nedenfor er der et skema, der viser typen og cirka antal transporter på et år. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Indkøbt foder	20	20	
Afhentning af mælk	0	0	
Brændstof	5	5	
Husdyrgødning	175	225	På offentlig vej
Husdyr til/fra ejendommen	52	52	Flytning af dyr mellem ejendomme
Grovfoder	250	300	
Døde dyr	15	15	
Affald	5	5	
Øvrige	20	20	

Tabel 8. Antal transporter til og fra ejendommen.

De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. De fleste transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støj

De væsentligste støjklender på et dette landbrug er blanding af foder, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v.

Der er ingen mekanisk ventilation, der kan støje, da der er naturlig ventilation.

Foderblanding sker dagligt om morgenen - formiddagen. Selve foderblandingen sker ved plansiloerne.

I forbindelse med høst ensileres der i plansilo. Der vil sammenlagt blive ensileret ca. 7-14 dage pr år. I forbindelse med ensilering kan det blive nødvendigt at arbejde udenfor dagtimerne.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset. Der sker ingen væsentlige ændringer i støjniveauet i forhold til den nuværende drift. En stor del af støjen vil ligge i dagtimerne og kun en mindre del ligger om aftenen/natten såsom evt. få dage med høst.

Det vurderes, at husdyrbruget i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjkluder til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Der er ingen kemikalier eller spildolie på ejendommen.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugeskran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvis fladt. Det vil dog efterhånden løbe mod grøften sydøst for ejendommen. Denne kan nem spærres ved at smide en halmballe eller jord i grøften.

Der er udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med sidste miljøgodkendelse. Denne opdateres.

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der udføres 5 og 10-årig beholderkontrol
- Der føres logbog over gylletanke
- Der er udarbejdet beredskabsplan
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Husdyrbruget ligger i område for særlig drikkevandsinteresse. Husdyrbruget ligger ikke indenfor boring-snære beskyttelsesområder, særlig drikkevandsinteresse, nitratfølsomt indvindingsområde, eller sprøjte-middelfølsomme indvindingsområde

Der er to sløjfede boringer på husdyrbruget, DGU nr. 65.1141 og DGU nr. 65.1142.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Jordforurening

Der er ikke kortlagt jordforurening på ejendommen.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det ikke at den påtænkte driftsændring vil have indvirkning på grundvandet.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie

På ejendommen anvendes der olie i form af diesellole. Diesellole anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Diesellole opbevares i tidligere stald i en overjordiske tank på 2.500 liter fra 2009. Tanken er placeret på fast bund uden afløb. Der er ingen spildolie på ejendommen.

Kemikalier og pesticider

Der er ingen kemikalier/pesticider på ejendommen.

Medicin

Der vil være meget begrænsede mængder medicin på ejendommen. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Holstebro Kommune.

Forbrændingseget affald fra produktionen fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 3. uge af autoriseret firma.

Ikke forbrændingseget affald kan f.eks. være eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l. Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-spærepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i seryicerum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares som tidligere overdækket af et kadaverdækken på plads nord for den lille gyllebeholder indtil afhentning (jf. figur 5). Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Der anvendes vand fra kommunalt vandværk.

Vandinstallationer tjekkes løbende og diverse lækager repareres snarest. Ved renovering vælges vandsparende teknologier når muligt.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en ansvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie. Elforbruget anvendes hovedsagligt til gyllepumpning, belysning og foderfremstilling.

Af energibesparende teknikker kan nævnes løbende udskiftning til lavenergipærer, sensorer på udendørs lys og dæmpet natbelysning.

Der er naturlig ventilation.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimaindsatsen med bla. følgende tiltag:

- Der anvendes lavenergilysstofrør i stalden, som minimerer elforbruget.
- Overdækning af gyllebeholder med naturligt flydelag, reducerer metanudledningen, pga. at der skabes et bedre miljø for visse mikroorganismer, som er drivhusgasreducerende.
- Dæmpet natbelysning
- Lyssensorer på udendørs belysning

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt, som det fremgår af tabel 9.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	4598	289	4887
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4598	289	4887
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel. 9 BAT-beregning

BAT-niveauet er fastsat som *Eksisterende staldafsnit BAT krav fastsat i tidligere afgørelse* i de eksisterende stalde og *Nyt staldafsnit* i de nye. Der er ikke anvendt miljøteknologier i tidligere miljøgodkendelse.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Stald 1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 1	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 2	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 3	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 3	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 4	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 5	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Ny stald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Ny stald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 10. Forudsætninger for BAT-beregning

BAT

BAT-niveauet er opnået ved at, der i nye staldafsnit er anvendt:

- Dybstrøelse
- Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i særlig værdifuldt område for landbrug og store landbrug. For at undgå at skæmme landskabet, opføres den nye stald i forlængelse af eksisterende stald
- Staldsystemerne i de nye stalde er med dybstrøelse eller fast drænet gulv med hældning og skrab med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er flydelag på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb. Derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Abildholt Hedevej 2 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

I forbindelse med ansøgte projekt udledes der ikke sundhedsskadelige stoffer som f.eks. tungmetaller eller dioxin. Det vurderes derfor at projektet ikke vil medføre nogen påvirkning af menneskers sundhed. Der vil ikke forekomme luftforurening eller forurening af vand der kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed. I forbindelse med befolkning og menneskers sundhed påvirker anlægget mest med støv, støj, lugt og ammoniakemissionerne. Reglerne for ammoniak og lugt er overholdt. Ved management og foranstaltninger, forventes det at støj og støv ikke vil give anledning til nabogener.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. Placeringen af den nye bygning er begrænset af asfalten og kan derfor kun placeres i retning syd for vejen.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.